

Festival Istropolitana zažívam už po piatykrát. Presne pred ôsmimi rokmi som vďaka nej štartovala svoju sľubnú kariéru divadelnej kritičky, a azda aj vďaka tomu tu teraz píšem tento úvodník. Ako študentka som sa tešila, že mi „dobře vychádzajú roky“ a že stihnem absolvovať až trojo Istropolitán, narozdiel od tých, ktorí počas štúdia zažili len dve. A hoci som si myslela, že tri bude konečné číslo, teraz sa Istropolitana ku mne oblúkom vrátila. Od môjho prvého ročníka nastal nemalý posun. Vtedy sa študenti ešte len pripravovali na svetlá reflektorov (viď motto 2010), dnes už zahrajú všetko. Určite je to aj vďaka tomu, že ich srdcia patria divadlu (motto 2012) a že radi prelietavo striedajú postavy (2014). Niektorí síce skončili v reklame (2016), ale našťastie je stále dosť tých, ktorí ostávajú na javiskách a deň čo deň predvádzajú scény a hrajú hry a robia z vecí drámu len kvôli nám. V inscenácii Andrejevovej Mysle, ktorá mala premiéru deň pred začiatkom tohto ročníka festivalu zaznela narážka, v ktorej postava tvrdí, že tí, čo si myslia, že sa dá zahrať všetko, sú blázni. Klasik zas tvrdí, že „dobrý herec zahrá“ (je to z tej kategórie bonmotov ako ten, že aj telefónny zoznam sa dá inscenovať). Moja dosiaľ najúspešnejšia a najväčšia rola bola postava matky-blchy, cvičiteľky v blšom cirkuse, ktorej život ukončila prírodná katastrofa v podobe sprchovania zablšeného chlpatého porastu, a teda asi nie som celkom kompetentná vyjadriť sa k možnostiam a schopnostiam človeka všetko zahrať. Ale budem držať všetkým divadelníkom na 22. Istropolitane palce, aby zahráli všetko. Aby bez technických či iných ťažkostí zahráli všetko, čo je v programe, aby zahráli všetko, čo majú v scenári a nevypadla im nijaká replika, aby zahráli všetko tak ako chcú a aby zahráli všetko naplno. A keď všetko zahrajú, na afterparty nás čakajú ešte iné hry.

Verím, že sa na to všetko tešíte tak ako ja.

Martina Mašlárová

PROGRAM 9.6. SOBOTA

14:00 Divadlo Lab- Rumunsko- podľa poviedky Bruna Schulza - August

17:00 Štúdio SND - Bulharsko - Elin Pelin- My Geraksovia

20:00 Divadlo Lab- Chorvátsko - Franz Kafka - Premena

Na prvú inscenáciu v programe tohtoročnej Istropolitany som sa tešila vďaka názvu, ktorý obsahoval bozkávanie sa a vo mne vzbudzoval romantické očakávania opusu vtipného, autorského a o vzťahoch. Dobro to na mňa tí Slovinci zahrali, lebo keby sa ich inscenácia volala napríklad „Smrť – áno či nie“, čo by bolo nepochybne s ohľadom na jej tému výstižnejšie, asi by ma vopred odradili. Ten, kto si pred predstavením prečítal nielen názov, ale aj článok v bulletine, však oveľa skôr než ja mohol zistiť, že slovinskí študenti priniesli na festival „meditáciu na smrť“ inšpirovanú Howardom Bakerom a Kantorom (ktorý je, samozrejme, neodmysliteľnou postavou, pokiaľ ide o spojenie divadla a smrti). Slovinci sa od začiatku pohrávajú s motívom spochybňovania definitívnosti, ktorú smrť podľa niektorých z nás prináša. Nie je jasné, či sú nabielené postavy v svetlých kostýmoch umrlci v očistci alebo živí v dome smútku, tak ako nie je isté ani to, či muž, ktorého ostatné postavy oplakávajú, je alebo nie je mŕtvy. Podchvíľou totiž padá z már či šibalsky kýva končatinou alebo nadvihne hlavu, v istom momente dokonca šokuje všetkých voľným pohybom po priestore. Na antropologické otázky smrteľnosti človeka (ba aj smrteľnosti samotnej smrti) tvorcovia nahliadajú najmä cez groteskno-absurdné obrazy, podkreslené hudobným motívom pripomínajúcim skladby z filmu od Kusturicu (ale v menej „balkánskej“ dynamike). Šialené plačky, ktoré svoje trúchlenie berú jedna pred druhou ako súťaž o pozornosť nebožtíka, „pseudokňaz“ odriekajúci ako kázeň nad mŕtvym desiatky možných výrazov pre smrť či lekársky dialóg smrti s mŕtvou a nadôvažok neustále prítomný a hromadiaci sa motív lodičky ako symbolu „prechodu“ na druhú stranu. Inscenácia teda prináša množstvo variácií úvah na tému smrti, posmrtného života a rituálov, ktoré tento prechod medzi dvoma svetmi sprevádzajú. Neraz sa im podarí obrátiť vážnu tému na žart, spochybniť nemožno ani hereckú koncentráciu. Na druhej strane, už bulletin prináša do nemalej miery nejasné úvahy, metafyzické dumanie nad transcendentálnom dostáva kontúry špekulatívneho filozofovania a tak je to aj v inscenácii. Jednotlivé obrazy sú vizuálne pôsobivé, ale ich prepojenie či smerovanie k hlbšiemu princípu, ktorý by jednotlivé variácie ústrednej témy posúval ďalej, akosi chýba. Slovinská filozoficko-pocitová absurditka tak ostáva skutočne len v rovine pocitu, nie intenzívnejšieho divadelného zážitku. Nuž, už ani tá smrť nie je to, čo bývala...

Martina Mašlárová

ASPOŇ SA NEMUSÍM BOZKÁVAŤ (kolektív autorov)

VYSOKÁ ŠKOLA MÚZICKÝCH UMENÍ V LUBLANE

Réžia: Dorian Šilec Petek

Hudba: Laren Polič Zdravič

Scéna: Dorian Šilec Petek

Kostýmy: Tina Bonča

Svetelený dizajn: Dorian Šilec Petek

Účinkujú: Lea Cok, Mario Dragojevič, Urša Kavačič, Urban Kuntarič, Živa Selan, Eva Stražar, Dominik Vodopivec, Matej Zemjlič

režisér Dorian Šilec Petek (Aspoň sa nemusím bozkávať)

Bola táto inscenácia vašou poslednou na škole?

Vo svojej podstate áno. Všetci sme v jednom ročníku už štyri roky a toto bola prvá časť absolventskej skúšky. V ročníku sme dvaja režiséri. Toto bol môj absolventský projekt a tím. Druhý režisér inscenoval svoj projekt počas jarného semestra.

Ako ste na projekte pracovali?

Začali sme na úplne odlišných základoch. Mali sme 70 strán textu Howarda Bakera a potom to akosi stratilo cenu, pretože sme mali hrať v istom divadle, ale museli sme sa presunúť na iné javisko. Potom sa zmenilo úplne všetko...scéna, koncept... Keď sme ale prišli na všetko, na tento typ rozprávania o smrti a vzťahoch, začali sme pracovať na inscenácii.

Predpokladám, že improvizácia hrala zásadnú úlohu počas vášho skúšobného procesu.

Boli to dni a dni improvizácie. Ja s dramaturgom sme spisovali, čo sme považovali za dôležité, a tak sme nazberali materiál. Trvalo nám to šesť mesiacov. Musím však povedať, že pojem improvizácia je dosť prehnaný, nakoľko išlo skôr o vymýšľanie, tvorenie, čo je niečo trochu iné. To možno dosiahnuť totižto počas improvizácie, ale aj počas rozvíjania tém na skúškach. To teda znamená, že nejde výlučne o improvizáciu, ale o prácu na danej téme. Improvizácia je nebezpečná.

Prečo ste si vybrali tému smrti?

Pre mňa je to veľmi zaujímavá téma. Do veľkej miery odkazujem na Tadeusza Kantora, ktorý sa touto témou často zaoberá. Druhým inšpiračným zdrojom bol Baker a jeho Divadlo smrti. Ide o koncept toho, čo môže byť po smrti. Okrem toho sme pracovali s osobnými impulzmi každého člena tímu. Preto je výsledná inscenácia hlasom generácie a nie jednotlivca.

Veronika Šimralová

Smrť ako východisko života a hra so smrťou. Sarkazmus a nadhľad sú hlavnými bodmi inscenácie. Smrť však nie je devastovaná. Sme ňou pomerne blízko konfrontovaní, ale nemáme dôvod z nej mať strach. Predstavenie vyniká predovšetkým oddanou koncentráciou hercov a neutíchajúcou energiou. Často im však chýba motivácia, ktorá mi aj v tomto type štylizácie chýba.

Ján Janča

Fantastické prevedenie tímovej práce. Výborné prepojenie snového s reálnym. To je dôkaz, že v divadle nemusia platiť žiadne pravidlá, keď každý vie, kde je jeho miesto a herec sa stáva súčasťou niečoho väčšieho. Len vtedy to môže dokonalo fungovať, keď jeden kope za všetkých a všetci za jedného. Maximálne využitie jednoduchej scénografie, ktorá vo svojej podstate ponúka neobmedzený počet možností.

Michaela Mäsiarová

Kolektívna tvorba študentov z Ľubľany priniesla na dosky SND hneď niekoľko nových myšlienok a impulzov. V zásade ide o nevšdnú tému, v tomto prípade tému smrti. Rovnako tak prevedenie, ktoré prepájalo hereckú štylizáciu s alternatívnymi prvkami divadelného performovania. A v neposlednom rade ide o predstavenie, kde sú forma a obsah v rovnakej linke a k tomu všetkému popretkávané dávkou sarkazmu a skrytej irónie, ktoré spomínanú tému dostatočne nadľahčili.

Jana Ivanová

ŠTUDENTSKÁ POROTA

“Celkom vtipná na to aké smutné.”

Samuel Chovanec

“Plné jednoduchosti.”

Tata Tavdishvili

Keď má niekto ambíciu vŕtať do politických tém, pýtam sa, či v priestore vyriešených i premlčaných názorov tvorcov je premyslená apelatívnosť a znalosť (dnes ťažko pochopiteľnej) politickej scény. Niekedy sa totiž stáva, že hoci má režisér vo svojej ťažko filozofickej výpovedi jasno, zvyšku inscenačného tímu sa to nedá vždy veriť alebo je výpoveď sformulovaná do chaoticky štrukturovaných obrazov. Varšavskí študenti mi dokázali, že ich názor je nielen premyslený, ale i pútavo pretavený do scénickej podoby. Vybrali si na to bezmála päťdesiatročnú hru nemeckého dramatika Petra Weissa *Prenasledovanie a zavraždenie Jeana Paula Marata* hrané hereckou skupinou Charentonského ústavu pod vedením pána de Sade (chápem, že väčšina adaptácií, a to i táto poľská, použila radšej kratší ekvivalent názvu *Marat/Sade*). Hra postavená na historicky reálnych skutočnostiach Veľkej francúzskej revolúcie je polemikou o ideáloch, opakovaných zmaroch a obľudných mašinériách počas nádejnej spoločensko-politickej zmeny k „lepšiemu“. Námet na možno šťastný koniec, keby sa táto dramatická dišputa neodohrávala ako predstavenie chovancov psychiatrického ústavu. Vďaka tomu vyznieva hra *Marat/Sade* viac ako veľký úšklábok než ako optimistická viera v pozitívne účinky „vlády ľudu“. Hlavná postava, internovaný blázon Sade, má pritom paradoxne o revolúciách prenikavejší úsudok ako tí „normálni“. Hoci je Sade nesmierne egoistický a ironický, vidí, že všetky prevraty len požierajú vlastné deti a do masového mumraja prináša triezvosť, ktorá v dnešných parlamentoch až hrozivo absentuje. Sila predstavenia tkvela nielen v minimalistickom, no o to premyslenejšom využití divadelných prostriedkov, ale predovšetkým v expresívnom treskote. Tvorcovia sa sústredili na akt posadnutosti mocou jednotlivca, ktorú stelesňoval Marat, populistický vodca revolučných hnutí, a zároveň ponechali situovanie deja do blázince. Veď pri ktorejže revolúcií nelietajú okrem írečiteľných hesiel aj hlavy pod dobre namazanou gilotínou? Hodnoty sa nanovo formulujú, no sklamanie ostávajú, korupcia prežíva. Je vari normálne, že neustále vyhľadávame nepriateľov a eliminujeme politických oponentov? Postava riaditeľky ústavu v poľskej adaptácii jednoznačne odráža aj aktuálny stav ich politickej scény. Sústavne sa pokúša udržať predstavenie svojich bláznov v medziach schváleného scenára. Podobnosť s našou politickou situáciou čisto náhodná (?). Významové roviny prechádzali sem a tam, z komického na intelektuálne, z fyzického na statické, z tichého na bujaré. Výsledkom bola veľmi komplexná forma. Niektorí by predstavenie mohol napadnúť, že išlo o módnou zmes všetkých najlepších dostupných divadelných prísad - artaudovskú, brechtovskú, mejerchoľdovskú, absurdnú..., no ja to vnímam ako umne uvarenú delikatesu. Herci boli vystavení neľahkej úlohe, ktorú však obdivuhodne zvládli. Ako zahrať „bláznov“, ktorí hrajú divadlo v divadle a pritom čitateľne pretlmočiť principiálny svetonázorový spor, vyjadrený skrz neúprosného revolucionára Marata? Tvorcovia tu preukázali ohromnú zručnosť vo vzájomnom spájaní rozličných princípov a v tvorbe davových scén, ktoré plynulo prechádzali od komentára jednotlivca k dialógu až po masové pesničky. Možno tu badať logiku istého ping-pongu ako pri tvorbe mizanscén, tak i tematických formulácií. Obrazy by sme mohli pokojne pomenovať ako komunita vs. individualita, zmysel vs. zmyselnosť, revolúcia vs. anarchia. Niektoré scény sa však nezaobišli bez patetickej a niekedy zbytočne popisnej prímеси. Napríklad kolektívny výstup na tribunál bol až matematicky presný, dynamický, hravý a vtipný, no milenecká scéna alebo záverečný atentát boli ako z béčkovej tureckej telenovely. Poliaci aj napriek niektorým klišé jasne naservírovali svoj odkaz. Dnes nepotrebujeme bláznivých ľudí (a už vôbec nie v politike), no šialenosť zdanlivej normality je horšia ako tá najhoršia diagnóza.

Jakub Molnár

MARAT/SADE (Peter Weiss)

NÁRODNÁ DIVADELNÁ AKADÉMIA ALEKSANDRA ZELWEROWICZA VO VARŠAVE

Réžia: Wawrzyniec Kostrzewski

Dramaturgia: Wawrzyniec Kostrzewski

Hudba: Mateusz Wachowiak

Scéna: Ewa Gdowiok

Kostýmy: Ewa Gdowiok

Svetelný dizajn: Wojcieh Suleżycki

Účinkujú: Hanna Skarga, Agata Różycka, Anna Lemieszek, Zofia Domalik, Dawid Ściupidro, Karolina Charkiewicz, Marcin Stępnik, Sonia Mielica, Maciej Babicz, Michał Klawiter, Vova Makovskyi

režisér Wawrzync Kostrzewsky

Ako ste vytvorili túto inscenáciu? Bola to tímová práca?

Popravde, áno. Samotná hra je o tímovej práci. Rozhodol som sa vybrať si túto hru a naštudovať ju so študentmi, pretože je tam mnoho postáv. To nám prinieslo dve možnosti. Jednak samozrejme spomínanú tímovú prácu, pretože ide o skupinu pacientov, vďaka čomu boli herci stále spolu na javisku. Čo sa týka druhého prínosu, ide o silne individualizovanú hru, pretože má mnoho odlišných postáv. Ide o absolventskú inscenáciu. Toto je už druhý festival, na ktorý sme s inscenáciou prišli a pravdepodobne aj posledný, pretože herci budú čoskoro končiť školu.

Ako reagovali diváci na inscenáciu v Poľsku, v zmysle toho, že sa hra venuje istým politickým problémom?

Je to veľmi aktuálna hra. Keď ju čítate ako hru zo 60. rokov, je o revolúcii. Keď ale idete hlbšie, nájdete v nej veľmi aktuálny presah. Každý dialóg a monológ hovorí o politickom systéme, ktorý môžeme nájsť aj v Poľsku. My sme sa ale snažili myslieť univerzálnejšie, s nadhľadom. Niektoré problémy sú totižto globálne a týkajú sa celej Európy, nie len Poľska.

Si dramaturgom a zároveň aj režisérom inscenácie. Čím si sa inšpiroval?

V podstate som hľadal niekoľko inšpiračných zdrojov. Režisér musí pri inscenovaní urobiť niekoľko variácií a úprav hry. Sám som bol prekvapený, ako veľmi je hra aktuálna.

Pracoval si s touto skupinou študentov na viacerých inscenáciách?

Na škole ma oslovili, aby som s týmito študentmi pripravil ich absolventské predstavenie. Predtým sme sa ale stretli už pri jednej TV inscenácii. Vďaka nej sme už boli potom lepšie pripravení pracovať na vážnejšej hre. Okrem toho sme spolu pripravili jednu rozhlasovú hru. Myslím, že sú veľmi talentovaní. Pre mňa je veľmi inšpiratívne pracovať s mladými ľuďmi. Okrem toho to však bola pre mňa ako režiséra aj obrovská zodpovednosť.

Veronika Šimralová

Nesmierne oceňujem hereckú flexibilitu vo všetkých smeroch. Herci boli výborne zohratí, bolo naozaj veľmi príjemne sa dívať na ich zručnosť aj v náročnom tempe inscenácie. Pohybom výborne zvládli zaplniť veľké javisko divadla Aréna.

Matej Babej

Inscenácia stála na veľmi silnom hereckom prejave účinkujúcich, ktorí boli majstrami slova, pohybu a spevu. Záverečný obraz, keď Marat umiera, bol pre mňa vrcholom inscenácie. Zaujímavá scénografia pripomínajúca šibenicu bola trochu prvoplánová, ale do myšlienky inscenácie samozrejme zapadla.

Marek Lupták

Takto to vyzerá, keď sa študenti herectva v istej fáze štúdia dostanú na rovnakú "úroveň" a práve vtedy môžu začať skutočne tvoriť veľké veci. Marat/Sade je toho dôkazom. Brilantná javisková reč, fokus na detail a bezpochyby uveriteľné herecké prejavy, kde každý vedel, čo robí a prečo hovorí to, alebo ono. Neupadajúca energia, neustála koncentrácia na dej a to aj v momentoch mlčania.

Michaela Mäsiarová

Takto vyzerá kompaktná herecká práca, presná dikcia v reči, výraze a speve. Dynamické, energické a temporytmické predstavenie so silnou a jasnou myšlienkou. Aktuálne a uveriteľné, schopné kontextuálne nadviazať a dokladať. Kostýmy boli univerzálne, skôr sa sústredili na typy.

Štefan Bielik

ŠTUDENTSKÁ POROTA GLOSUJE

KABELKA! V nej sme si okrem mapy, programu, piatich stravných lístkov, rôznych tlačovín a sladkostí našli aj cider a malú fľaštičku s nápisom DEMÄNOVKA! Potešilo a upokojilo ma to. Vidím, že o našu bezpečnosť je na tomto festivale postarané. Hladní nebudeme, nestratíme sa a ak by sme náhodou potrebovali prvú pomoc v život ohrozujúcej situácii, máme zabezpečený aj spôsob, ako sa z nej dostať. Všetci členovia študentskej poroty sa KABELKE! a jej obsahu potešili a po krátkom zoznámení sme sa vydali pešo do SND na prvé predstavenie. Malá prechádzka mestom znela ako najlepší nápad na prvý deň. Aj sa osvedčil už hneď na Ventúrskej ulici, kde akurát prebiehala prehliadka v rámci 21. ročníka Medzinárodného folklórneho festivalu a celá ulica bola zaprataná tancujúcimi deťmi v krojoch. Trochu to pôsobilo, akoby to bola pre Bratislavu bežná záležitosť. Po zvyšok cesty bolo na ulici už o dosť menej ľudí v krojoch. A keďže mesto celkom zapôsobilo, zvolili sme pomalé tempo chôdze. Pri modrom kostolíku sme si ale uvedomili, že do začiatku predstavenia máme presne dve minúty. Už-už som mal chuť načiahnúť sa do KABELKY! po prvú pomoc, ale radšej som pridal do kroku. Povedal som si, že sa mi ešte určite zídne. Predstavenie Aspoň sa nemusím bozkávať odštartovalo festival ťaživou témou smrti, no zato s poriadnou dávkou humoru. Kládli sme si otázku, či to ten humor nezľahčuje až natoľko, že sa téma začala za ním strácať. Uvažoval som nad tým tak hlboko, že som uveril, “prvému koncu”, ktorý bol súčasťou inscenácie a určite dokazoval, že bez problémov zahráme všetko! Aj KONIEC! a SMRŤ! Marek Lupták začal zametať javisko? Veľmi pekný a úprimný moment. Po ňom ale moja ruka z neznámeho dôvodu šmátrala v KABELKE! a niečo hľadala... Cestou po Starom moste smerom do Arény sme načali tému politiky a dostali sme sa aj ku gruzínskym protestom, ktoré nám opísala spoluprotkyňa Tata. Ako ktorékoľvek iné protesty, aj tieto mali za úlohu demonštrovať veľkosť a silu. Protestovali ale proti rôznym obmedzeniam v nočných kluboch. Protestovali tancom a hudbou na ulici. Tematicky nabudení sme si užili druhé predstavenie Marat/Sade. A teraz už idem na PLŤKA!

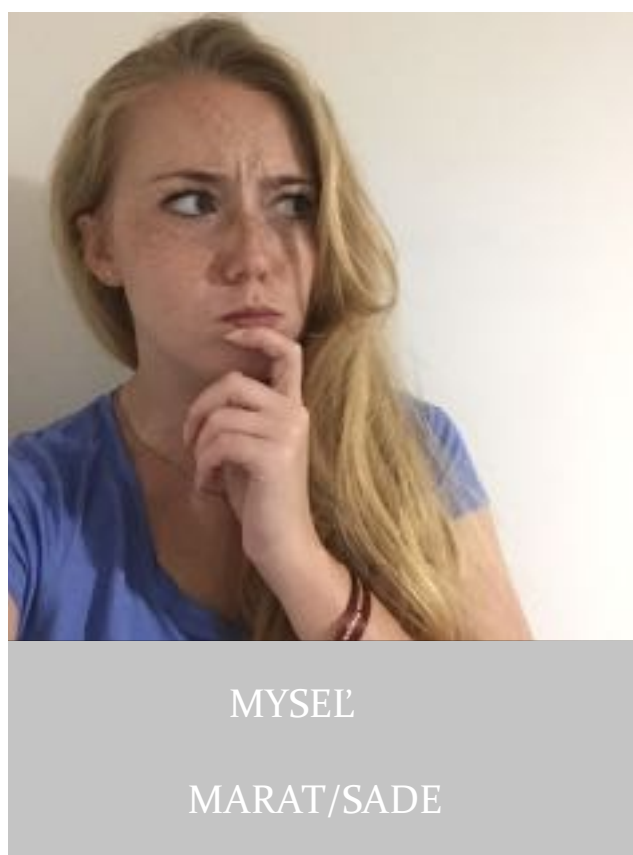
Samuel Chovanec

Prvý deň festivalu sprevádzalo slávnostné otvorenie Istropolitana Projektu 2018, ktoré sa nieslo v znamení humoru. V úvode sa nám načrtli všetky prvky, ktoré sprevádzajú tento festival a samotnú podstatu divadla. Začalo to hráčom na husle, pokračovalo baletkou, umením bábkového divadla a posledné slovo dostalo herectvo. Nebol to však úplný začiatok otvorenia festivalu, keďže všetkému spomenutému predchádzal veľmi zvláštny pokus o zabavenie divákov. Počas technickej inštalácie a príprav na otvorenie sme boli svedkami hranej ukážky toho, ako to asi vyzerá tesne pred zahájením podobných predstavení. Divákovi to však prinieslo zmätok. Všetko vystihuje návštevník, ktorý sa trochu hlasnejšie ako by si želal, opýtal: „Čo tu teraz akože robia?“ Celé toto úvodné predstavenie vyznievalo miestami bolestne a zdĺhavo. Humor bol miestami príliš násilný a prvoplánový. Dávkovanie informácií, dramaturgická výstavba pôsobili neprepracovane. Nie som si istá, či boli diváci zvedaví na obraz toho, ako to funguje pred predstavením, hlavne nie, ak je to sprevádzané krikom a negativitou. Akonáhle začali účastníci už naozaj otvárať festival svojou umeleckou participáciou, akosi sa vyparila všetka mágia. Bolo ťažké užiť si to v tej chvíli naplno, hoci to mohlo byť spôsobené aj dlhým čakaním. Avšak veľmi zaujímavý podnet prinieslo tancovanie baletky s bábkovým panákom. Po predstavení v štúdiu bol Istropolitana Projekt slávnostne otvorený, zazvonil zvonec a... rozprávky rozhodne nebol koniec. Pred budovou SND sa umelci rozhodli ľuďom dokázať, že téma festivalu, Zahráme všetko, neklame. Či sa im to naozaj podarilo, ostáva na hodnotení divákov.

Nikoleta Kraščeničová

8. 6. 2018 sa o 17:00 prvým predstavením v Štúdiu SND v podaní slovinského súboru oficiálne začal 22. ročník medzinárodného divadelného festivalu Istropolitana Projekt. Festival však pre mnohých z nás začína oveľa skôr. Odhladnuc od príprav, ktoré začali ešte v septembri 2017, sa festival začal naozaj už minimálne deň predtým príchodom prvých hostí a súborov. Mozgom a srdcom festivalu a záchytným bodom každého účastníka je tzv. Office a Meeting point, ktorý sídli v budove Divadelnej fakulty na Svoradovej ulici na štvrtom poschodí, kde sa môžu účastníci akreditovať, získať vstupenky na inscenácie, zakúpiť festivalové tričká či dať si dobrú kávu alebo vychladené nealkoholické pivo. Okrem už spomínaných Slovincov sme očakávali súbor z Varšavy, ktorý mal naplánovaný príchod o 4:00 ráno. Už niekoľko dní pred začatím festivalu sme vedeli, že varšavský súbor bude jeden z najnáročnejších – vychádzajúc z neoblomných technických požiadaviek a viacnásobných zmien. Všetko muselo byť tým pádom dokonale pripravené. Napriek tomu sa už rannou cestou na fakultu viacerí z nás zaoberali ich ubytovaním, pretože niektorí sa rozhodli ubytovať na izby inak, než podľa dohodnutého zoznamu, ktorý po schválení samotným súborom pár dní pred festivalom obdržal aj hotel. V dôsledku toho sme museli na poslednú chvíľu dospieť k rozhodnutiu, že jeden z členov musel byť ubytovaný v druhom hoteli, kam sme ho hneď aj odviezli a celú záležitosť okamžite vyriešili. Okrem takýchto situácií sme sa venovali aj prípravám samotných priestorov – teda dekoráciou a zariadením, prípravou časti scén a techniky a ich presunu do divadiel, akreditácii členov študentskej poroty, ako aj našich dobrovoľníkov. Taktiež nás čakal malý výlet s dodávkou do mesta Stará Turá, kde sme si išli vyzdvihnúť 50 kusov sedacích vakov, ktoré sa v Meeting pointe nachádzajú a budú slúžiť aj pri ranných festivalových diskusiách. Rovnako sme pripravovali darčkové tašky a balíčky pre zahraničných hostí a účastníkov, ktorých má byť tento rok dokopy cca 300. Relatívne úspešný „generálový deň“ sme uzavreli s tým, že sa väčšina členov tímu Technika stretne na druhý deň (8. 6.) o 5:40 ráno v Divadle Aréna – kde sa malo konať večerné vystúpenie Poliakov. Áno, večerné vystúpenie, ktoré bolo na programe o 20:00 sa začalo pripravovať už za svtania. Predstavenie Marat/Sade od autora Petra Weissa si totiž podľa požiadaviek vyžadovalo 10-hodinový časový priestor na osadenie a nastavenie svetelného parku a následnú hereckú skúšku. Súčasťou týchto požiadaviek boli aj špeciálne inteligentné hlavice, ktoré museli byť umiestnené na prídavné kovové konštrukcie, ktoré sme museli skladať a ukotviť. Nikto z nás ešte nemal skúsenosť s plnením takýchto požiadaviek, avšak podarilo sa nám to bez akýchkoľvek problémov pripraviť podľa potrieb súboru. Súčasne sme zistili, že súbor má síce preložený scenár do angličtiny, ale nie je pripravený tak, aby mohol byť okamžite použitý pre správne zobrazovanie titulkov. Zhostili sme sa teda aj tejto úlohy a výsledkom toho bolo, že si diváci dnes večer mohli pozrieť predstavenie aj s anglickým prekladom. Popri tom všetkom prebiehali aj prípravy slovinského súboru v Štúdiu SND, kde boli k dispozícii ďalší členovia tímu Technika. Tí museli zároveň myslieť aj na otvárací ceremoniál, ktorý sa mal odohrať ešte pred samotným predstavením – takže museli rátať so síce nie tak náročným, ale dvojnásobným vyťažením. V priebehu dňa tiež začali prichádzať ďalšie súbory, ktoré bolo nutné akreditovať, ubytovať a usmerniť, postupne sa pridávali členovia hlavnej poroty, ktorá si vyžaduje špeciálnu starostlivosť – bolo zorganizované prvé koordinačné stretnutie hlavnej poroty, došlo ku koordinačnému stretnutiu redakčnej rady festníka a nasledovalo mnoho ďalších povinností. Oficiálnym spustením prvého predstavenia festivalu mnohým členom organizačného tímu padol kameň zo srdca, aj keď sa festival iba začal. Po úspešnom odohratí oboch predstavení nás čakal ešte rovnaký rituál ako ráno, síce vyčerpane, ale s odhodlaním. Prišli sme do divadiel ako prví, odchádzame ako poslední, niektorí z nás majú na starosti ešte večernú zábavu na Pltke – kde sa konajú tzv. Aferparties, niektorí z nás ešte na prelome dňa pripravujú texty do festníka a niektorí radšej naberajú sily na ďalší festivalový deň, ktorý bude nepochybne plný ďalších zaujímavých výziev!

Za členov organizačného tímu festivalu Istropolitana Projekt – Denis Farkaš

FOTOSTENA

This is my fifth time taking part in Istropolitana Festival. Eight years ago I started my promising career as a theatre critic thanks to this festival. Istropolitana is also the reason I'm writing this editorial. As a student I was happy, that I was able to participate in three editions, unlike the others, who had an opportunity to participate only in two of them. Even though I'd thought the third one was the last one, Istropolitana came back to me again. Since the first edition there has been a significant progress. Back then, the students had been preparing themselves for the spotlights (the motto of 2010), today they can perform anything. I'm sure it's because their hearts belong to the theatre (the motto of 2012) and because they like to change the roles (2014). Some of them ended up in commercials (2016), but there are still enough students to remain on stage and perform day by day, play roles and make drama out of everything just because of us. In the theatre adaptation "Myself"/"A dilemma" originally written by Andreyev, which had been premiered a day before this year's festival, there is a character, who says that those, who think it's possible to perform anything, are crazy. On the other hand, a classic says "a good actor can perform" – this one is considered to be a bon mot, similarly to a following one: "a phone book can be performed too". My biggest and most successful role was a character of a mother flea, instructress in a flea circus, whose life was ended by a natural disaster in form of showering a flea-bitten hairy cover. So it seems, I'm not competent enough to express my attitude towards possibilities and skills of a person to perform anything. But I will keep my fingers crossed for all actors, so that they can perform anything at the 22nd Istropolitana. Anything in the programme, anything in the script without dropping a single line, anything as they wish and to the fullest without a technical or any other problem. After they perform anything, different plays will lie ahead of us during afterparty.

I hope you are looking forward just as I am.

Martina Mašlárová

I was really looking forward to the first production of this-year Istropolitana programme. It was because of its name that includes kissing and hence it made me romantically await a funny devised opus about relationships. I have to admit that the Slovenes played it very well on me since if the production was called e.g. 'Death – yes or no', which would be undoubtedly more accurate, according to the production's topic, they would definitely discourage me to come. However, those who had read not only the name of the production, but also the article in the bulletin, could find out much earlier than me, that the Slovene students brought a 'meditation of death' inspired by Howard Baker and Kantor (who is, of course, an inseparable figure concerning connection of theatre and death) to the festival. The Slovenes play with a motive of doubting the definitiveness that the death brings, according to some of us. It is not clear, whether the pale-made-up characters in the light costumes are dead and in the purgatory or are alive in the house of mourning. Moreover, it is not clear, whether the man mourned for by the other characters is dead or alive as he falls from the bier, wickedly waves one of his limbs and lifts his head a little from time to time. Furthermore, in the specific moment, he shocks all of us by his free movement all around the area. The authors depict the anthropological topics of the human mortality (also of the mortality of the death itself) mainly by the grotesque-absurd images complemented with a music motive reminding us of the music from the Kusturica movie (although with the less 'Balkan' dynamics). The crazy weepers, who consider their mourning to be a competition with one another for the attention of the dead, the 'pseudo-priest' saying tens of possible terms for death as a sermon for the dead or the medical dialogue of the death with the dead in addition to the constantly present and accumulating motive of the little boat as a symbol of 'crossing' to the other side. The production hence brings many ways of contemplation of the theme of death, afterlife and rituals that accompany the crossing between two worlds. In several moments, the authors succeeded in making the serious topic funny. The concentration of the actors is also unquestionable. On the other hand, already the bulletin itself presents opinions that are unclear to a great extent. The metaphysical contemplation of the transcendence bears elements of a speculative philosophizing. This principle is seen not only in the bulletin but also in the production. Although the individual scenes are visually impressive, further connections and directing to the deeper principle that would develop the variations of the main theme is somehow missing. Therefore the Slovene philosophical and sensational absurdity raises only feelings and not more intensive theatre experience. Well, not even the death in theatre has remained what it used to be...

Martina Mašlárová

Improvisation is dangerous

AT LEAST I DO NOT HAVE TO KISS (artistic collective)

ACADEMY OF THEATRE, RADIO, FILM AND TELEVISION IN LJUBLANA

Director: Dorian Šilec Petek

Music: Laren Polič Zdravič

Set design: Dorian Šilec Petek

Costume design: Tina Bonča

Lighting design: Dorian Šilec Petek

Cast: Lea Cok, Mario Dragojevič, Urša Kavačič, Urban Kuntarič, Živa Selan, Eva Stražar, Dominik Vodopivec, Matej Zemljlič

Interview with the director of the performance At least I need not kiss Dorian Šilec Petek

the director Dorian Šilec Petek (At least I need not kiss)

Was this production your last in Academy of theatre?

Actually yes. We were in the same class together for four years and this is the first part of the diploma, because we are two directors of the class so this is my diploma and the team. Second director did another show in the spring semester.

How was this production made?

We started at completely different bases, we had 70 pages of the text of Howard Baker and then we sort of lost the value because we were supposed to play in one theatre and we needed to move to another stage. After that everything changed... set, concept, but when we figured it out, this kind of speech about death and relationship, then we start to make this piece.

I assume that improvisation has played a major role in your working process.

It was days of improvisations. We, me and the dramaturge, were writing down what was relevant and that is how we get the material. It took us 6 month. However, the word improvisation is quite abused, devising is something different. Devising can be done on improvisation or on throwing work on topics during rehearsals, which means it is not the improvisation but it is just working on a topic. Improvisation is dangerous.

Why did you choose the death topic?

For me, it is a very interesting topic. To a great extent I refer to Tadeusz Kantor, who plays about this topic a lot and the other one is Baker and his Theatre of death. It is a concept about what after death can be. We also had personal impulses from everyone in the team and we started to work on those. Hence, the production was more a voice of the generation than of a single person.

Death as a starting point for life and a game of death. Sarcasm and distance are the main points of the production. But death is not devastating. We are fairly close confronted with death, but we have no reason to fear it. The performance is especially distinguished by a devoted actor's concentration and constant energy. However, they often lack motivation, which I miss also in this type of stylization.

Ján Janča (student of directing)

Fantastic fulfillment of teamwork. Excellent connection of the dreamlike with the real. This proves that there are no rules in the theater where everyone knows where his place is and the actor is becoming part of something bigger. Only then it can work perfectly when one kicks for all and all for one. Maximal use of simple stage design, which in its essence offers unlimited number of options.

Michaela Mäsiarová (student of theatre studies)

The collective work of students from Ljubljana brought a few new ideas and impulses to the stage of the SNT. Basically it deals with not that common subject, in this case the theme of death. Similarly, the performance that blended actor's stylization with alternative elements of theatrical performance. And last but not least, it's a show where the form and content are on the same line, and all this is interweaved by the dose of sarcasm and hidden irony that lighten enough the subject.

Jana Ivanová (student of theatre studies)

When someone embarks on a journey of politics, I ask myself whether all those opinions, said or insinuated, are expressing a well-thought knowledge of a (currently quite blurry) political situation. It is common that the director might be very clear about his philosophical statement, but the rest of the team makes it is hardly believable, as they tend to create a series of chaotically structured scenes. Yet, students from Warsaw proved that their opinion is not only well-thought, but also scenically gripping. They picked more than fifty years old play by Peter Weiss *The Persecution and Assassination of Jean-Paul Marat as Performed by the Inmates of the Asylum of Charenton Under the Direction of the Marquis de Sade* (and it is quite understandable they opted for the shorter option *Marat/Sade* as most of the adaptations do). The play is built on a real events during the French Revolution. It revolves around ideals, repeated failures and atrocious machinery present during the hopeful period of social and economic changes towards the better future. We could consider the ending to be a happy one, but that is overshadowed by the fact that the drama is performance by people in a psychiatric ward. *Marat/Sade* is more of a sneer than an optimistic belief in a public rule. The protagonist is an intern called Sade. Surprisingly his insight on revolution is way more lucid than other normal people have. Although stupendously egoistic and ironic, he claims that all the coups are just eating their own children and he provides a sober perspective that we lack so horribly in contemporary parliaments. The power of the play was not only in minimalistic, yet ingenious work with devices, but in the expressive racket. The emphasis was put on the obsession with power that was embodied by Marat, a populist leader of the revolutionary movements. The act took place in the psychiatric ward. Because a revolution cannot do without both catchy phrases and decapitations. New values are formed, but the letdowns remain and the corruption is still alive. Is it natural that we seek out enemies and eliminate all the political opponents? The director in this particular adaptation also reflects the actual state of affairs in Poland. It tries to limit the act of the insane people to the script. Are all the similarities with real events in Slovakia merely coincidental? The meaning was flowing, from funny to intellectual, from physical to static, from quiet to exuberant which resulted in a very complex form. Someone could say that they used all the best fashionable theatrical devices such as Artaud, Brecht, Meyerhold and absurdist, but I think it was a clever and tasteful mixture. The actors were facing a difficult task, but they managed it gracefully. How to act as an insane person that is performing a theatre in a theatre and simultaneously interpret a principal worldview dispute that was personified by a ruthless revolutionary Marat? We could witness an incredible skillfulness where various principles met and during mass scenes that were fluently changing from a monologue to dialogue and mass songs. We could see a ping-pong like logic behind *mise-en-scènes* and the theme's formulation. We could title them with terms such as community versus individuality, sense versus sensibility and revolution versus anarchy. Some scenes were salted by unnecessary sentimentality and descriptiveness. The collective tribunal scene was mathematically exact, dynamic, playful and humorous, but the lover scene or the concluding attack were like a from a cheap Turkish soap opera. In spite of all the cliché were Polish actors able to serve us their legacy. We do not need insane people (and especially so in politics), but the insanity of the seeming normalcy is worse than any other diagnose.

Jakub Molnár

MARAT/SADE (Peter Weiss)

THE ALEKSANDER ZELWEROWICZ NATIONAL ACADEMY OF DRAMATIC ART IN WARSAW

Director: Wawrzyniec Kostrzewski

Dramaturgy: Wawrzyniec Kostrzewski

Music: Mateusz Wachowiak

Set design: Ewa Gdowiok

Costume design: Ewa Gdowiok

Lighting design: Wojciech Suleżycki

Cast: Hanna Skarga, Agata Różycka, Anna Lemieszek, Zofia Domalik, Dawid Ściupidro, Karolina Charkiewicz, Marcin Stępnik, Sonia Mietelica, Maciej Babicz, Michał Klawiter, Vova Makovskyi

the director Wawrzyniec Kostrzewski (Marat/Sade)

How was this production made? Was it a team work?

Well yes, this play is made about a team work. I have decided to choose this play and make it with students, because it has got too many characters to cast. That gave us two possibilities. The first is a team work, of course, because there is a group of patients and the actors hence need to work together on the stage for the whole time. And for the other perspective, it is a strong individual play, because you have so many different characters. It was made like a diploma play. This is the second festival for the actors with this play and also the last performance, because they will finish the school very soon.

How did the audience react in Poland, since the production deals with some of the political problems?

This is a very topical play. When you read it as a play from the 60s, it is about revolution. When you go deeper, you can find a topical context. Every dialogue and monologue talks about a political system that could be seen also in Poland. We tried to think universally. Some problems are global, happen in whole Europe, not only in Poland.

You are the dramaturge and also the director of this production. What about your inspirations?

Actually, I was looking for some inspirations. A director has to make some modifications in a play. I was surprised how contemporary that play was.

Have you made other productions with these students?

I was asked by our school to work with the students on their diploma production. We met before in a TV play. After this, we were better prepared to work on a serious play. We also made a radio play together. I think they are very talented. For me, it was very inspiring to work with young people. It was also a huge responsibility for me as a director.

Veronika Šimralová

I really admire an actor's flexibility of all kinds. The actors were in sync brilliantly and it was very pleasant to look at their craftsmanship even during the grueling pace of the production. With their movement they managed to fill out the huge stage of the Arena Theater.

Matej Babej

The production was based on a very strong acting display of the cast, who were masters of the word, movement and singing. The closing act, when Marat is dying was the highlight of the production for me. The interesting scenography imitating the gallows was a bit initial, but it fit the idea behind the production.

Marek Lupták

This is what it looks like when acting students get on the same level during a particular phase of their studies and that's exactly when they can really start to create big things. Marat/Sade is a proof of that. The brilliant speech on the stage, the focus on the details and without a doubt the believable acting. Everybody knew what they were doing and why they were saying this and that. Continuous energy and constant concentration on the storyline even during moments of silence.

Michaela Mäsiarová

This is what a compact acting work looks like. An exact diction in speech, expression and singing. A dynamic, vigorous and tempo-rhythmic performance with a strong and clear message. Contemporary and believable, with the ability to connect and add context. The costumes were universal, with concentration on the types.

Štefan Bielik

STUDENT JURY

During the festival accreditation as a student jury we got a tote bag with "HANDBAG!" written on it. There was a map inside, a programme, five luncheon vouchers, various printed material, sweets and also a cider and a little bottle with "DEMÄNOVKA" label. I was pleased and it calmed me down. I see, that this festival cares about our safety. We won't be hungry, we won't get lost and if anybody would need a first aid in a life threatening situation, we know how to get him out of it. Each member of the student jury was thrilled about the content of "HANDBAG!" and after a short introduction, we started to walk to the Slovak National Theater to see the first performance. A short walk through the city sounded like the best idea for the first day. And it definitely was, because Ventúrska street was full of dancing children in folk costumes as part of a procession during 21st edition of the International Folk Festival. It seemed like this is something usual for Bratislava. The more we walked, the less people in folk costumes appeared. We decided to walk slowly as the city impressed us. Next to the Blue Church we realised, that the performance was about to start in two minutes. I really wanted to reach for the first aid in "HANDBAG!", but I rather quickened my pace. I said to myself, I may use it next time. The performance "At Least I Need Not Kiss" launched the festival with a depressing topic of death, but with a great deal of humour. We asked ourselves a question, whether humour makes the topic light to the point it plays down or not. I was thinking about it so profoundly, I even believed "the first end" which was a part of the play. It proved we can perform anything indeed! Even END! and DEATH! Is Marek Lupták sweeping up the stage? What a wonderful and genuine moment! Soon my hand started to reach for something in my HANDBAG! for an unknown reason... On the way through Old Bridge heading to Aréna venue we opened a discussion about politics and we got to the Georgian protests described by Tata, a member of the jury. Like any other protests even these had to demonstrate its greatness and power. They protested against various restrictions in night clubs. They protested with dancing and music in the streets. All hyped up for the topic, we enjoyed the second performance "Marat/Sade". And now I'm heading to RAFT!

Samuel Chovanec

THE (UN)CEREMONIAL OPENING

The first day of the festival was accompanied by an opening ceremony of the Istropolitana Project 2018, which proceeded in a humorous atmosphere. The beginning of the ceremony concisely characterized all the elements that this festival contains, and the very essence of the theatre. It started with a violin player, continued with a ballet dancer, with the art of the puppet theatre, and the last word has been given to acting. However, this was not the very beginning of the festival opening, since everything that was mentioned previously has been preceded by a very odd attempt to entertain the audience. During the technical installation and preparations for the opening, we could witness a demonstration of how it looks right before the start of such performances. The viewer was confused. This could be summed up by a remark from one visitor who, more loudly than he had intended, asked: "What are they doing now?" The whole introductory performance was painful and lengthy and its humour was too violent and superficial at times. The information delivery and dramaturgy construction seemed to be underprepared. I'm not sure if the audience was curious about the image of how everything works before the performance, especially not when it is accompanied by screams and negativity. Once the participants really opened the festival with their artistic contribution, the magic had somewhat disappeared. It was difficult to enjoy at the moment, though this could have been caused by the long wait. Nevertheless, the dance performance of the ballet dancer with a puppet brought a very interesting impulse. After the performance in the studio, the Istropolitana Project was solemnly open, the bell rang and ... fairy tale was definitely not over. In front of the SND (Slovak National Theatre) building, the artists decided to prove to the people that the theme of the festival, We can act out anything, does not lie. It is only a matter of the audience to decide, whether they succeeded.

Nikoleta Kraščeniová

FIRST DAY

On the 8th of June 2018 at 17:00 with the first performance in the Studio of SNT by the Slovenian group the 22th edition of theatre festival Istropolitana Project officially began. But for many of us the festival began much sooner. Regardless the preparations that began already in September 2017 the festival really began at least one day before the arrival of the first guests and companies. The heart and the brain of the festival and the check point for every participant is the so called Office and the Meeting point which reside in the building of the Theatre faculty at Svoradova street on the 4th floor - where the participants can get the accreditation, the tickets for the performances, buy festival T-shirts or have a good coffee, maybe even cold non-alcoholic beer. Besides the above mentioned Slovenians we were awaiting the company from Warsaw which was supposed to arrive at 4:00 in the morning. Already few days before the beginning of the festival we knew that the group from Warsaw will be one of the most demanding - based on firm technical requirements and multiple changes. Thus everything needed to be prepared perfectly. Despite that some of us already on the way to the faculty in the morning dealt with their accommodation, because some decided to take rooms in different way than what was agreed upon in the list, which was - after the approval of the group - sent to the hotel. As a result we had to find the solution and one of the members was moved to another hotel, where we took him and solved the issue immediately. Apart from such situations we had to prepare the spaces themselves - decorations and furniture, parts of the stage design and technical equipment that had to be transported to theatres, accreditation of the members of the student jury as well as our volunteers. We also went for a short trip with a van to the Stará Turá town, where we picked up 50 beanbags that can be found in the Meeting point and will be used during the morning discussions. We also prepared gift bags and presents for international guests and participants who are around 300 this year. We have concluded a relatively successful "general day" with the fact that most members of the Technika team will meet on the second day (June 8th) at 5:40 am at the Aréna Theater - where the evening performance of the Poles would take place. Yes, the evening performance that was on the program at 20:00 began to be prepared before sunrise. The performance of Marat / Sade by Peter Weiss has required 10 hours of time and space to fit and set up a light park and then an acting rehearsal. These special requirements included special intelligent heads that had to be placed on additional metal structures that we had to fold and anchor. None of us have had the experience of meeting such requirements, but we have been able to prepare it without any problems according to the company's needs. At the same time, we found out that the company had a translated script in English, but it is not ready to

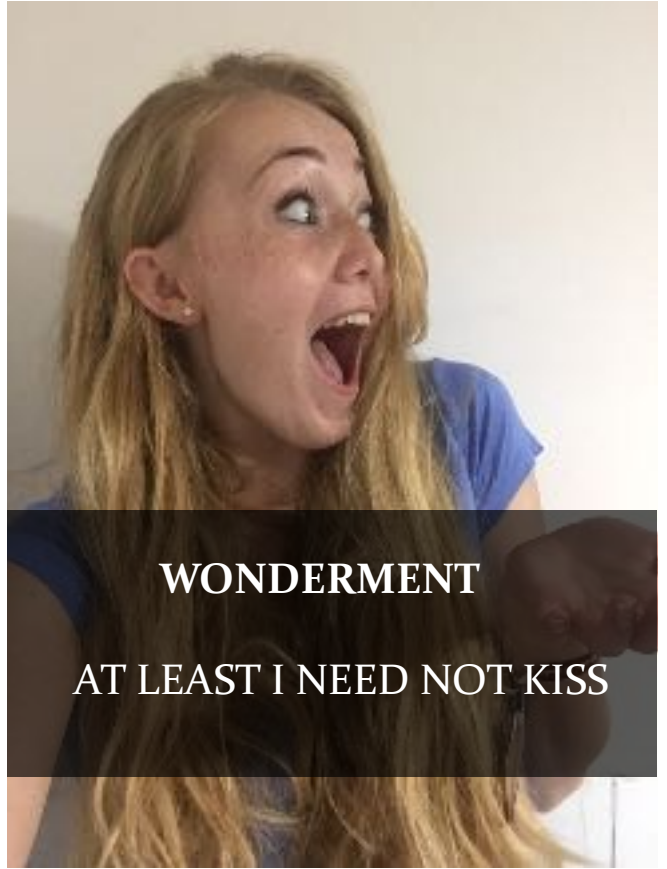
be used immediately for proper subtitling. So we got to this job and the result was that the audience could see the show with English translation tonight. Along with all that, preparations were made for the Slovenian group in the SNT Studio, where other members of the Technique team were available. At the same time, they had to think of the opening ceremony, which was to take place before the show itself - so they had to count with not so demanding, but double task. During the day, other companies also started to join us, which had to be accredited, accommodated and informed, and the members of the main jury who demanded special care were gradually coming - the first jury coordinating meeting was organized, a coordinating meeting of the editorial board was held, followed by many other duties. With the official launch of the first show of the festival many members of the organizational team felt the stone falling from their heart, although the festival just started. After the successful performance of both productions, we were still waiting for the same ritual as in the morning, though exhausted, but with determination. We came to the theaters first, we go last, some of us are in charge of the evening entertainment on Pltka - where the so-called "Aferparties" take place, some of us are still preparing texts for the journal at the end of the day, and some prefer to gain strength for another festival day that will undoubtedly be filled with other interesting challenges!

*on behalf of the members of the organizational team of the festival Istropolitana
Projekt - Denis Farkaš*

CONFUSION

AT LEAST I NEED NOT KISS

WONDERMENT

AT LEAST I NEED NOT KISS

MIND

MARAT/SADE

THOUGHTFULNESS

MARAT/SADE